

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Zakres czynności operacyjno-rozpoznawczych oraz formy kontroli nad nimi

dr hab. **Sławomir Zalewski**
Profesor Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

Narodowe Centrum
Badań i Rozwoju

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Zagadnienia

1. Zakres czynności operacyjno-rozpoznawczych
2. Kontrola nad czynnościami operacyjno - rozpoznawczymi

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Zakres podmiotów upoważnionych do podejmowania czynności operacyjno-rozpoznawczych

Służby specjalne

- ABW
- AW
- CBA
- SKW
- SWW

Służby „policyjne”

- Policja
- Straż Graniczna
- Żandarmeria Wojskowa
- Biuro Ochrony Rządu

Służby finansowe

- Wywiad skarbowy

Służba Wywiadu
Wojskowego

Agencja
Bezpieczeństwa
Wewnętrznego

Agencja
Wywiadu

Żandarmeria
Wojskowa

Służba
Kontrwywiadu
Wojskowego

Służby specjalne podporządkowane
Prezesowi Rady Ministrów

Służby
podporządkowane
Ministrowi Obrony
Narodowej

koordynacja

RADA MINISTRÓW

Kolegium do Spraw Służb Specjalnych

Centralne Biuro
Antykorupcyjne

koordynacja

Służby podporządkowane
Ministrowi Spraw Wewnętrznych

Służby podporządkowane
Ministrowi Finansów

Policja

Straż
Graniczna

Biuro
Ochrony
Rządu

wywiad
skarbowy

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

	Policja	SG	BOR	ŻW	ABW	AW	CBA	SKW	SWW	Wywiad skarbowy
Niejawni współpracownicy	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Kontrola operacyjna	X	X		X	X	X	X	X	X	X
Zakup kontrolowany	X	X		X	X		X	X		
Przesyłka niejawnie nadzorowana	X	X		X	X			X		X
Niejawne przetwarzanie danych osobowych	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Ochrona form i metod pracy	X	X		X	X	X	X	X	X	X
Pozyskiwanie danych teleko-munikacyjnych	X	X		X	X		X	X		X
Pozyskiwanie informacji od instytucji finansowych	X	X						X		

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Cechy modelu kontroli

- niejednolitość rozwiązań zawartych w poszczególnych ustawach kompetencyjnych (przy zauważeniu ujednoczenia przepisów dot. kontroli operacyjnej)
- liczba służb uprawnionych
- charakter służb
- rozproszenie podporządkowania służb (nadzór administracyjny)
- kontrola sądu (nad kontrolą operacyjną)
- kontrola prokuratora (wobec: kontroli operacyjnej, przesyłki niejawnie nadzorowanej, zakupu kontrolowanego)

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Zakres podmiotowy kontroli służb specjalnych

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

BR
Narodowe Centrum
Badań i Rozwoju

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Czynności operacyjno-rozpoznawcze

Objęte kontrolą zewnętrzną administracyjną

kontrola operacyjna
niejawne nabycie lub przejęcie przedmiotów
pochodzących z przestępstwa
niejawne nadzorowanie przemieszczania
przechowywania i obrotu przedmiotami
przestępstwa
pozyskiwanie danych od instytucji finansowych

Nieobjęte kontrolą zewnętrzną administracyjną

korzystanie z pomocy osób nie będących
funkcjonariuszami/ żołnierzami/ pracownikami
pozyskiwanie danych telekomunikacyjnych
niejawne zbieranie danych osobowych
dokumenty legalizacyjne

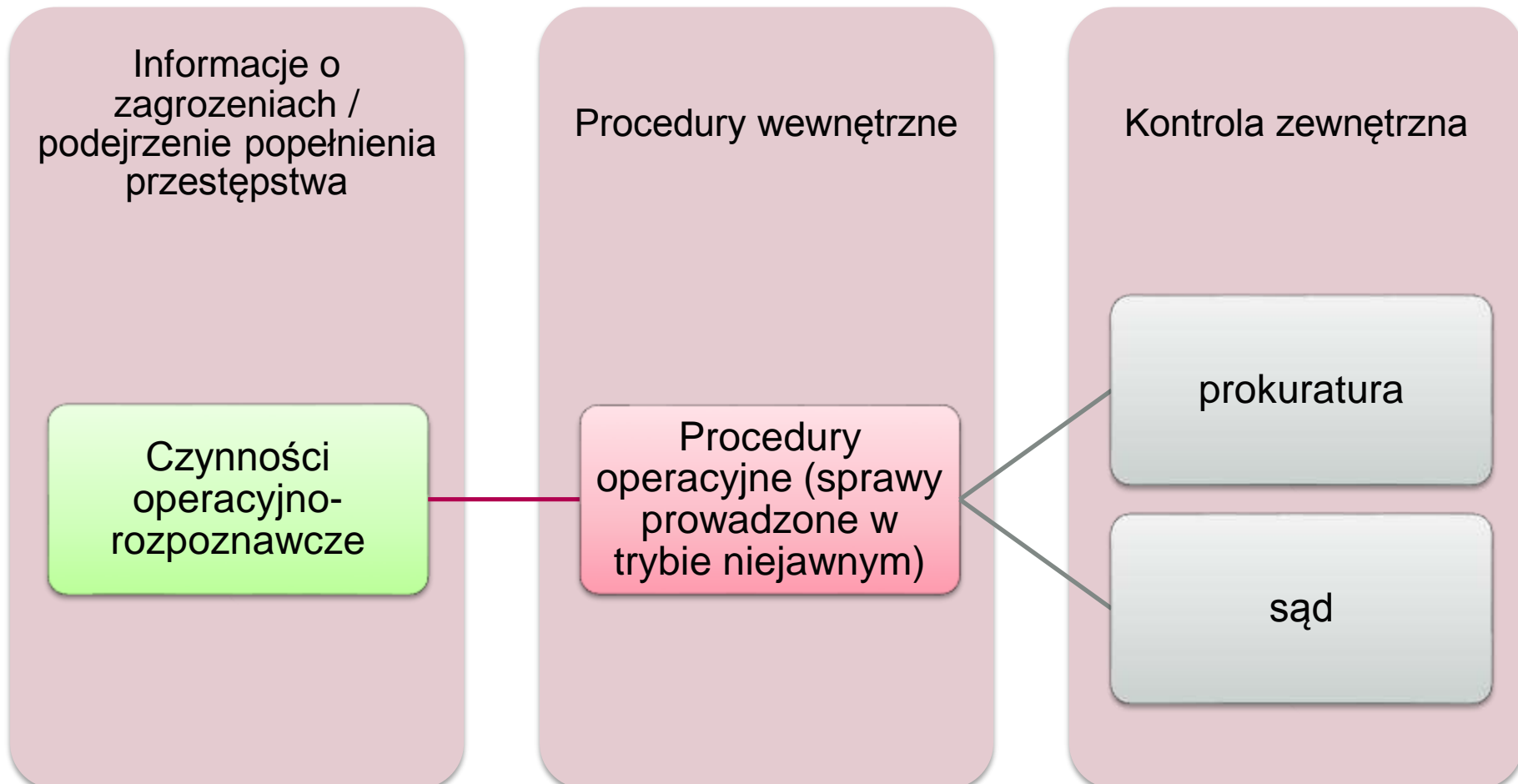

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

Narodowe Centrum
Badań i Rozwoju

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI z dnia 9 czerwca 2011 r.

w sprawie sposobu realizacji kompetencji prokuratora w zakresie nadzoru nad czynnościami operacyjno-rozpoznawczymi

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

Zakres kontroli prokuratorskiej

- merytoryczna i efektywna kontrola podstaw faktycznych wnioskowanych czynności oraz legalności i prawidłowości inicjowania i prowadzenia czynności operacyjno-rozpoznawczych;
- analiza i ocena podstawy prawnej do zastosowania czynności,
- zakres i sposób przeprowadzenia czynności, w tym dopuszczalność stosowania proponowanych środków technicznych.
- Badanie uzasadnienia stosowana (w ostateczności, zasadność okresu stosowania oraz terminowość zarządzenia i wykonania zarządzenia o zniszczeniu materiałów oraz sposób dokumentacji czynności pod względem możliwości wykorzystania w procesie karnym

Środki kontroli

- Możliwość zwrócenia się do organu o wyjaśnienie przyczyn stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości.
- zawiadomienie organu nadrzędnego o stwierdzonych nieprawidłowościach

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

Narodowe Centrum
Badań i Rozwoju

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

WYROK TK

z dnia 30 lipca 2014 r.

Sygn. akt K 23/11

Wybrane tezy uzasadnienia

W dobie rozwoju technologicznego, wielości form popełniania przestępstw i kanałów komunikowania się przestępców **nie wydaje się realne stworzenie zamkniętego katalogu środków technicznych**, które mogą być stosowane w celu uzasadnionego konstytucyjnie niejawnego pozyskiwania informacji, **bez uszczerbku dla efektywnej walki z zagrożeniami czy dekonspiracji działalności operacyjnej.**

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

WYROK TK

Wybrane tezy uzasadnienia

Istotne jest **sprecyzowanie w przepisach prawa zamkniętego rodzajowo katalogu środków i metod działania, za pomocą których władze publiczne mogą w sposób niejawnym gromadzić informacje o jednostkach**. nie chodzi o wskazanie parametrów technicznych, ale rodzajowych nazw poszczególnych środków i informacji możliwych do pozyskania za ich pomocą (np. „podstęp rozmów telefonicznych”, „podstęp i podgląd pomieszczeń i osób”, „podstęp techniczny środków łączności przewodowej i radiowej”, „nadzór elektroniczny osób, miejsc i przedmiotów oraz środków transportu”, „nadzór elektroniczny środków łączności przewodowej lub radiowej”). **Zamknięty katalog rodzajów środków technicznych służących do niejawnego pozyskiwania informacji i dowodów ogranicza arbitralność organów państwa. Ponadto umożliwia sprawowanie efektywnej kontroli nad niejawną działalnością operacyjno-rozpoznawczą w zakresie wykorzystywanych metod pozyskiwania informacji o osobach.**

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

WYROK TK - Wybrane tezy uzasadnienia

- Uregulowanie rodzajów środków służących niejawnemu pozyskiwaniu informacji o jednostkach w ustawie
- Ustawa ma precyzować maksymalny czas prowadzenia niejawnych czynności, po upływie którego dalsze ich prowadzenie jest już niedopuszczalne.
- W ustawie ma być uregulowana procedura zarządzania czynności operacyjno-rozpoznawczych, włączywszy w to powierzenie kompetencji do zarządzania tych czynności, a także badanie ich legalności przez **zewnątrzny i niezależny od organów władzy wykonawczej podmiot, najlepiej przez sąd.**

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

WYROK TK - Wybrane tezy uzasadnienia

Ustawa ma wskazywać **podstawowe elementy proceduralne, zasady wykorzystywania zgromadzonych materiałów oraz przesłanki czy tryb ich niszczenia(...)** niezbędne jest zobowiązanie organów ... do wskazania określonego w prawie środka pozyskiwania informacji i dowodów w konkretnej sprawie oraz nałożenie na organy zarządzające takie czynności obowiązku wyrażenia zgody na konkretny rodzaj środka, służącego pozyskiwaniu informacji. Wreszcie konieczne jest także uregulowanie procedury raportowania z przeprowadzonych w sposób niejawnny czynności i środków gwarantujących przekazanie zapisów w stanie nienaruszonym, umożliwiającym ich późniejszą weryfikację.

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

WYROK TK Wybrane tezy uzasadnienia

Nie jest konstytucyjnie akceptowalne unormowanie istotnych elementów procedury w wewnętrznie obowiązujących aktach normatywnych ustanawianych w ramach struktury organizacyjnej danej służby prowadzącej te czynności.

Ustawa musi precyzyjnie wskazywać zakres wykorzystania danych pozyskanych w toku czynności operacyjno-rozpoznawczych, a zwłaszcza wykorzystanie ich w procesie karnym jako materiałów dowodowych. Ustawa ma także określać postępowanie z materiałami, które podlegają niezwłocznemu, protokolarnemu i komisijnemu zniszczeniu, z uwagi na ich zbędność lub nieprzydatność.

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

WYROK TK -Wybrane tezy uzasadnienia

Czynności operacyjno-rozpoznawcze są konstytucyjnie usprawiedliwione tylko o tyle, o ile ich celem jest obrona wartości demokratycznego państwa prawnego. (...) Nie wystarczy więc ich celowość, użyteczność, taniość bądź łatwość posługiwania się nimi przez organy władzy publicznej. Nie ma także przesądzającego znaczenia, czy podobne środki są wykorzystywane w innych państwach (zob. wyrok TK z 12 grudnia 2005 r., sygn. K 32/04, cz. III, pkt 3.1).

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

źródła

Ustawa z dnia 24 maja 2002 roku o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu (Dz. U. 2002 Nr 74 poz. 676, ze zm.).

Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 roku o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz.U. 2006 nr 104 poz. 708, ze zm.).

Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 roku o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz.U.2006.104.709, ze zm.).

Ustawa o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 r. (Dz.U. 2011, nr 287, poz. 1687 ze zm.)

Wyrok TK z dnia 30 lipca 2014 r. Sygn. akt K 23/11¹; Sentencja została ogłoszona dnia 6 sierpnia 2014 r. w Dz. U. poz. 1055.

Sprawozdanie Prokuratora Generalnego z rocznej działalności w roku 2013.

Miłkowski T.M., Czy ABW powinna korzystać ze „specjalnego” prawa do informacji, PBW 10 (6)2014

Zalewski S., *Służby specjalne w państwie demokratycznym*, Warszawa 2005.

Uniwersytet
Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

Narodowe Centrum
Badań i Rozwoju

NAUKOWE
CENTRUM
PRAWNO
INFORMATYCZNE

² Kontrola operacyjna prowadzona jest niejawnie i polega na: 1) kontrolowaniu treści korespondencji; 2) kontrolowaniu zawartości przesyłek; 3) stosowaniu środków technicznych umożliwiających uzyskiwanie w sposób niejawnie informacji i dowodów oraz ich utrwalanie, a w szczególności treści rozmów telefonicznych i innych informacji przekazywanych za pomocą sieci telekomunikacyjnych. Przy czym w przypadku SG, wywiadu skarbowego oraz ŻW może być utrwalany także „obraz”. Mogą ją stosować: Policja na podstawie art. 19 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687 j.t.)(dalej: ustawa o Policji), SG na podstawie art. 9e ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 671 j.t.)(dalej: ustawa o SG), wywiad skarbowy na podstawie art. 36c ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz.U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214)(dalej: ustawa o kontroli skarbowej), ŻW na podstawie art. 31 z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 123, poz. 1353)(dalej: ustawa o ŻW), ABW na podstawie art. 27 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz.U. z 2010 r. Nr 29, poz. 154)(dalej: ustawa o ABW oraz AW) oraz AW na podstawie art. 6 ust. 3 w zw. z art. 27 ustawy o ABW oraz AW, CBA na podstawie art. 17 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnych (Dz.U. z 2012 r. Nr 621 j.t.)(dalej: ustawa o CBA), SKW na podstawie art. 31 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz.U. z 2006 r. Nr 104, poz.709)(dalej: ustawa o SKW oraz SWW) oraz SWW na podstawie art. 6 ust. 3 w zw. z art. 31 ustawy o SKW oraz SWW.